

Міністерство просвіти Республіки Молдова

Агенція забезпечення якості

УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА

Програма іспиту за курс гімназичної освіти
на 2014- 2015 навчальний рік

Автори:

Нікітченко Алла, доктор педагогіки, головний консультант МП РМ

Рокіцька Людмила, вища дид.категорія, ТЛ ім.І.Нечуя-Левицького, мун.Кишиневу

Курлянцева Ольга, I дид.категорія, ТЛ ім.В.Сухомлинського, м.Єдинці

Мустяц Світлана, II дид. категорія, ТЛ ім.І.Нечуя-Левицького, мун.Кишиневу

Рецензенти:

Крижанівська Ганна, I дид.категорія, ТЛ ім.В.Сухомлинського, м.Єдинці

Салій Іна, II дид. категорія, ТЛ ім.І.Нечуя-Левицького, мун.Кишиневу

I. Передмова

Програма проведення іспиту розроблена відповідно до модернізованого Курікулума з української мови і літератури (V-IX класи) за 2010 рік.

Тестування з української мови та літератури є формою державних іспитів для випускників гімназій. Метою екзамену є оцінка рівня сформованості навчальних компетенцій учнів.

Іспит за курс гімназичної освіти з української мови та літератури складається з єдиного тесту.

Випускний іспит з української мови та літератури є обов'язковим для випускників гімназій з українською мовою навчання.

Основною метою навчання української мови є виховання творчої особистості, яка володіє вміннями і навичками вільно, комунікативно виправдано користуватися мовними засобами в усіх видах мовленнєвої діяльності (слуханні, читанні, говорінні, письмі), у різноманітних сферах (суспільній, культурно-освітній, побутовій), формах (усній і письмовій), видах (монологічному, діалогічному), жанрах і стилях, тобто в забезпеченні її всебічної мовленнєвої компетенції.

В процесі навчання конкретизуються навчальні, розвивальні, пізнавальні й виховні завдання. Ступінь навченості учнів виявляється шляхом проведення державного підсумкового оцінювання.

Цілі програми:

- якісно підготувати учнів для успішної здачі іспиту за курс гімназії;
- допомогти адекватно оцінити рівень сформованості компетенцій учнів;
- забезпечити єдине розуміння цілей та вимог тестування.

Програма призначена вчителям, учням, менеджерам навчальних закладів та спеціалістам районних/міських управлінь освіти, молоді та спорту.

Структура програми

- I. Передмова.
- II. Статус предмета «Українська мова і література».
- III. Базові/трансверсальні компетенції та міжпредметні компетенції.
- IV. Специфічні компетенції предмета «Українська мова та література».
- V. Вимоги щодо загальноосвітньої підготовки учнів 9 класу
- VI. Приклади тестових завдань з української мови та літературного читання.
- VII. Зміст державного оцінювання.
- VIII. Матриця специфікацій.
- IX. Зразок тесту з української мови і літератури.
- X. Схема оцінювання тесту з української мови і літератури.
- XI. Бібліографія.

II. Статус предмета Українська мова і література.

Освітньо-виховне значення української мови в Республіці Молдова визначається соціальними функціями мови як основного засобу спілкування між представниками українського етносу, пізнання дійсності, прилучення до невичерпної скарбниці культурного досвіду українського народу, ефективного застосування різних видів мовленнєвої діяльності, саморозвитку й самозбагачення, володіння культурою спілкування в поліетнічному середовищі, формування й розвитку етнічної самосвідомості учнів, а також патріотичних почуттів, громадянської свідомості, розуміння своєї причетності до молдовського народу, поваги до державної мови, до інших мов і культур насамперед тих, що функціонують в Республіці Молдова.

Українська мова та література – обов'язковий предмет комунікативно-лінгвістичного циклу у 5-9 класах, який вивчається у загальноосвітніх закладах Республіки Молдова з контингентом учнів українського походження на різних засадах: як мова навчання та як окремий предмет.

Державні стандарти з української мови та літературного читання визначають базові компетенції, яких мають досягти учні на кінець 9-го класу. Конкретизація, змістове наповнення цих характеристик забезпечується Модернізованим курікулумом, мета якого – визначити цілі, завдання, субкомпетенції, зміст, технології навчання і оцінювання з української мови і літератури на основі сучасних наукових підходів, з урахуванням специфіки вивчення предмета в умовах діаспори.

Тестування з української мови та літератури є формою державних екзаменів для учнів IX класу. На виконання тесту відводиться 120 хвилин.

Призначення тесту з української мови та літератури - оцінити ступінь сформованості компетенцій учнів IX класів шкіл з українською мовою навчання.

Тест складається з дох частин: I частина-завдання з мови, II частина-завдання з літератури. Кількісний розподіл завдань тесту з української мови і літератури за змістовими лініями та складністю наведено в Матриці специфікацій. Максимальна сума балів за правильно виконану роботу становить 70 балів.

III. Базові/трансверсальні компетенції та міжпредметні компетенції.

Система базових /трансверсальних компетенцій, які прийняті в системі освіти Республіки Молдова базуються на системі ключових компетенцій, розроблених Європейською Комісією.

- **Навчально-пізнавальна компетентність. Компетентність учіння. Навчатись вчитись.** Це сукупність компетентностей учня у сфері самостійної пізнавальної діяльності, що включає елементи логічної, методологічної, евристичної, загальнонавчальної діяльності, співвіднесеної з реальними об'єктами, які пізнаються учнем. Сюди входять знання й уміння організації

цілепокладання, планування, генерації ідей, аналізу, рефлексії, самооцінки навчально-пізнавальної діяльності. Стосовно досліджуваних об'єктів учень опановує креативні навички продуктивної діяльності: добуванням знань безпосередньо з реальності, володінням прийомами дій у нестандартних ситуаціях, евристичними методами рішення проблем. У рамках даної компетентності визначаються вимоги відповідної функціональної грамотності: уміння відрізнити факти від домислів, володіння вимірjувальними навичками, використання ймовірнісних, статистичних та інших методів пізнання. Мотивація та впевненість - ключові риси цієї компетентності.

- **Комунікативна компетентність. Компетентність спілкування рідною /державною та іноземною мовами.** Включає знання необхідних мов, способів взаємодії з оточуючими й окремими людьми та подіями, навички роботи у групі, відігравання різних соціальних ролей у колективі. Учень має вміти презентувати себе, написати лист, анкету, заяву, поставити запитання, вести дискусію й ін. Для опанування даної компетентності в навчальному процесі фіксується необхідна й достатня кількість реальних об'єктів комунікації та способів роботи з ними для учня кожного ступеня навчання в рамках кожного досліджуваного предмета чи освітньої галузі.

Береться також до уваги, що вміння розмовляти офіційною мовою є передумовою забезпечення повноцінної участі особи в житті суспільства.

Спілкування іноземною мовою у плані навичок загалом подібне до спілкування рідною мовою: воно ґрунтується на вмінні розуміти, виражати та пояснювати поняття, думки, почуття, факти та погляди як у усній, так і в письмовій формі (сприймання на слух, монологічне мовлення, читання та письмо) у відповідних соціальних та культурних контекстах (під час навчання та професійної підготовки, на роботі, вдома та на дозвіллі) відповідно до бажань чи потреб особи. Спілкування іноземною мовою також передбачає такі вміння, як посередництво та вміння порозумітись у міжкультурному середовищі. Позитивне ставлення передбачає оцінку культурного різноманіття та інтерес і зацікавленість мовами та міжкультурним спілкуванням.

- **Базові компетенції з математики, природознавства і технологій.** Знання у сфері науки означають здатність та готовність використовувати основи знань та методології для

пояснення світу природи, щоб визначити проблеми та зробити висновок, заснований на доказах. Знання у сфері техніки розглядається як застосування цих знань та методології у відповідь на сприйняття бажань та потреб людини. Знання у сфері науки та техніки передбачає розуміння змін, спричинених людською діяльністю та відповідальність кожного громадянина.

Набуття базових знань в галузі математики, природничих наук та технологій, виходячи із потреб особистості. Реалізація самостійних і творчих дій для охорони навколишнього середовища. Особа повинна вміти застосовувати основні математичні принципи та прийоми у побуті, на роботі та вдома, прослідкувати та оцінювати логічні ланцюжки. Особа повинна вміти математично мислити, розуміти математичні докази та спілкуватись мовою математики. Компетенція включає ставлення з критичною оцінкою та зацікавленістю, інтерес до етичних аспектів та виконання умов безпеки та стійкості, зокрема, що стосується наукового та технічного прогресу по відношенню до самого себе, сім'ї, держави та в глобальному плані. Для сфери науки та техніки, важливі знання включають знання основних принципів природнього світу, фундаментальних наукових концепцій, принципів та методів, технологій та технологічних продуктів і процесів, а також розуміння впливу науки та техніки на природній світ.

- **Інформаційна компетентність.** Вміння роботи з цифровими носіями передбачають впевнене та критичне використання технологій інформаційного суспільства для роботи, відпочинку та спілкування. Основні навички – це використання комп'ютерів для пошуку, оцінки, зберігання, поширення, представлення та обміну інформацією, для спілкування і участі в роботі об'єднаних мереж через Інтернет.

За допомогою реальних об'єктів (телевізор, магнітофон, телефон, факс, комп'ютер, принтер, модем, копір тощо) й інформаційних технологій (аудіо-, відеозапис, електронна пошта, ЗМІ, Інтернет) формуються вміння самостійно шукати, аналізувати та відбирати необхідну інформацію, організувати, перетворювати, зберігати та передавати її. Дана компетентність забезпечує навички діяльності учня стосовно інформації, що міститься в навчальних предметах та освітніх галузях, а також у навколишньому світі.

- **Громадянська компетентність** надає можливість орієнтуватися та діяти в умовах сучасного суспільно-політичного життя, володіти процедурами демократичної участі, захищати права та інтереси людини та громадянина, громадські обов'язки, стратегії розвитку громадянського суспільства. Робити свідомий вибір та застосовувати демократичні технології прийняття індивідуальних та колективних рішень, враховуючи інтереси і потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави.
- **Ціннісно-смілова компетентність.** Компетентність учіння. Це компетентність у сфері світогляду, пов'язана з ціннісними орієнтирами учня, його здатністю бачити та розуміти навколишній світ, орієнтуватись у ньому, усвідомлювати свою роль і призначення, творчу спрямованість, уміти вибирати цільові та значеннєві установки для своїх дій і вчинків, приймати рішення. Дана компетентність забезпечує механізм самовизначення учня в ситуаціях навчальної й іншої діяльності. Від неї залежать індивідуальна освітня траєкторія учня та програма його життєдіяльності в цілому. Навички для навчання заради здобуття знань, включають, передусім, здобуття загальних навичок, таких, як грамотність, здібність до кількісного мислення та навички використання технологій інформаційного суспільства, необхідних для подальшого навчання. Виробляючи ці навички, особі необхідно вміти отримувати доступ до нових знань та навичок, набувати, перероблювати та засвоювати їх. Це вимагає ефективної організації навчання, структури кар'єри та роботи та, особливо, вміння наполегливо продовжувати навчання, концентрувати увагу на довгі періоди часу та критично осмислювати ціль та мету навчання. Особам необхідно не тільки вміти приділяти час самостійному, дисциплінованому навчанню, але й працювати в команді, що є частиною навчального процесу, знаходити переваги у навчанні в неоднорідних групах та ділитись набутими знаннями. Особам необхідно вміти організувати своє навчання, оцінювати свою роботу, а також шукати порад, інформації та підтримки, коли це необхідно.
- **Компетентність особистісного самовдосконалення** спрямована на засвоєння способів фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки. Реальним об'єктом у сфері даної компетентності виступає сам учень. Він опановує способи діяльності у власних інтересах і можливостях, що виражається в його безперервному самопізнанні, розвитку необхідних сучасній людині особистісних якостей, формуванні психологічної грамотності, культури мислення та поведінки. До даної компетентності відносяться правила особистої гігієни, турбота про власне здоров'я, статева грамотність, внутрішня екологічна культура. Сюди ж входить комплекс якостей, пов'язаних з основами безпечної життєдіяльності особистості.
- **Загальнокультурна компетентність.** Коло питань, в яких учень повинен бути добре обізнаний, мати пізнання та дуже широкий досвід діяльності: це особливості національної та загальнолюдської культури, духовно-моральні основи життя людини й людства, окремих народів, культурологічні основи сімейних, соціальних, суспільних явищ і традицій, роль науки та релігії в житті людини, їх вплив на світ, компетентності в побутовій і культурно-дозвіллевій сфері, наприклад, володіння ефективними способами організації вільного часу. До цього ж відноситься досвід засвоєння учнем наукової картини світу, що розширюється до культурологічного й загальнолюдського розуміння світу.

- **Підприємницька. Соціально-трудова компетентність** означає володіння знаннями та досвідом у сфері громадянсько-суспільної діяльності (виконання ролі громадянина, спостерігача, виборця, представника тощо), у соціально-трудої сфері (права споживача, покупця, клієнта, виробника), у сфері сімейних стосунків та обов'язків, у питаннях економіки та права, у галузі професійного самовизначення. У дану компетенцію входять, наприклад, уміння аналізувати ситуацію на ринку праці, діяти відповідно до особистої та суспільної вигоди, володіти етикою трудових і громадських взаємин. Учень опановує мінімально необхідні для життя в сучасному суспільстві навички соціальної активності та функціональної грамотності. Вміння соціального характеру пов'язані з особистим та соціальним добробутом, що передбачає розуміння того, як можна забезпечити оптимальне фізичне та психічне здоров'я, включаючи особисті, сімейні ресурси та ресурси безпосереднього соціального оточення, та знання того, як здоровий спосіб життя може цьому сприяти. Для успішної участі у міжособистісному житті та житті суспільства необхідно зрозуміти соціальні коди поведінки та звичаїв, що є загальноприйнятими у різних суспільствах та середовищах.

IV. Специфічні компетенції предмета «Українська мова і література».

Компетенції :

- 1.1. Слухає і адекватно сприймає усне повідомлення в різних комунікативних ситуаціях, розуміючи смислові акценти у мовленні свого співбесідника, розпізнаючи, у тому числі смисл міміки і жестів.
- 1.2. Читає тексти різних стилів і жанрів, свідомо вибирає залежно від конкретної мети різні види читання (повільне, детальне; швидке, побіжне, оглядове). Розуміє і інтерпретує інформацію з прочитаного тексту.
- 1.3. Працює з текстом: визначає тему, основну думку, знаходить потрібну інформацію, виділяє головне, виділяє смислові частини, порівнює фрагменти, складає план прочитаного і тези.
- 1.4. Говорить вільно, дотримуючись норм української літературної мови і етикету, орієнтується в ситуації спілкування або сам створює ситуацію спілкування, уміє добирати адекватні мовні засоби відповідно до мети, теми і сфери спілкування. Будує власні висловлювання логічно, коректно.
- 1.5. Пише, дотримуючись вивчених правил орфографії, пунктуації і граматики.
- 1.6. Переказує усно або письмово прослухані чи прочитані тексти різних типів і жанрів (докладно, стисло, вибірково).
- 1.7. Викладає свої думки вільно, точно і правильно в усній і письмовій формі в монолозі і діалозі.
- 1.8. Складає усні і писемні тексти різних функціонально-смислових типів, жанрів і стилів, дотримуючись норм побудови тексту.
- 1.9. Володіє і вільно оперує лінгвістичною термінологією в межах вивченого.
- 1.10. Володіє основними орфоепічними і орфографічними нормами сучасної української літературної мови. Відрізняє літературну норму від діалектної вимови. Використовує у власному мовленні і пояснює правила вимови і правопису, зумовлені фонетичними закономірностями української мови. Знаходить і коментує випадки невідповідності між вимовою і написанням. Робить фонетичний аналіз слова.
- 1.11. Розуміє і може пояснити значення слова, вжитого в прямому і переносному значенні, відтінки значень лексичних і контекстуальних синонімів, фразеологізмів і ідіоматичних виразів.
- 1.12. Адекватно користується лексичними засобами української мови. Відрізняє книжну лексику від діалектної. Доречно використовує синоніми, антоніми, омоніми, слова, вжиті в переносному значенні, емоційно-експресивну лексику, архаїзми і неологізми.
- 1.13. Усвідомлює словотвірну і словозмінну функції морфем, володіє найбільш поширеними способами словотвору. Виконує морфемний і словотвірний аналіз слова.

- 1.14. Класифікує самостійні і службові частини мови за їх семантико- граматичними особливостями. Розуміє сутність і функції змінних і незмінних частин мови. Правильно використовує їх у власному усному і писемному мовленні.
- 1.15. Володіє синтаксичними засобами української мови і розуміє їх роль для створення тексту. Добирає і комбінує синтаксичні засоби для висловлення власних думок залежно від мети і мовленнєвої ситуації. Використовує у власному мовленні синтаксичні синоніми залежно від очікуваного стилістичного ефекту. Володіє різноманітними способами передачі чужого мовлення.
- 2.16. Усвідомлює специфіку літературної і діалектної форм рідної мови.
- 2.17. Користується різними типами словників, довідковою літературою та іншими джерелами інформації, у тому числі і Інтернетом.
- 3.1. Знає основні відомості про життя видатних письменників та поетів.
- 3.2. Розпізнає родові та жанрові ознаки творів: поема, баллада тощо.
- 3.3. Знає зміст вивчених художніх творів.
- 3.4. Співвідносить проблематику класичної української літератури з актуальними проблемами сучасності, порівнює .
- 3.5. Визначає авторську позицію у творах.
- 3.6. Визначає тему, ідею твору, особливості композиції.
- 3.7. Оперує необхідними літературознавчими термінами при аналізі художнього твору чи при складанні характеристики дійової особи.

V. Вимоги щодо загальноосвітньої підготовки учнів 9 класу.

Українська мова і література

Створення текстів різних функціонально-сміслових функціонально-стилістичних типів.

Специфічні компетенції	Субкомпетенції	Цілі оцінювання
Складає усні і писемні тексти різних функціонально-сміслових типів, жанрів і стилів, дотримуючись норм побудови тексту.	<ul style="list-style-type: none"> Самостійно складає висловлювання різних функціонально-сміслових типів у науковому, публіцистичному, художньому і діловому стилях. 	<p>Учень має бути здатним:</p> <ul style="list-style-type: none"> продемонструвати розуміння структури текстів різних типів і стилів; правильно відповідно до вимог написати заяву, автобіографію, тексти різних типів та стилів; застосувати навички аналізу і самоаналізу; викласти свої думки вільно, точно і правильно в письмовій формі в монологі і діалозі.
	<ul style="list-style-type: none"> Будує власні висловлювання, розкриває тему, підпорядковуючи його композицію, стилістичні засоби головній думці та меті, використовує синонімічні синтаксичні конструкції, складні речення різних типів; контролює й коректує власне мовлення. 	<p>Учень має бути здатним:</p> <ul style="list-style-type: none"> підпорядкувати композицію, стилістичні засоби головній думці та меті висловлювання; використовувати синонімічні синтаксичні конструкції, складних речень різних типів; контролювати власне мовлення.
	<ul style="list-style-type: none"> Редагує власні й чужі письмові роботи за змістом, композицією, мовою; 	<p>Учень має бути здатним:</p> <ul style="list-style-type: none"> редагувати свої і чужі письмові роботи.
Викладає свої думки вільно, точно і правильно в усній і письмовій формі в монологі і діалозі.	<ul style="list-style-type: none"> Складає діалог; використовує репліки для стимулювання і підтримання діалогу, формули мовленнєвого етикету; дотримуючись норм української літературної мови. 	<p>Учень має бути здатним:</p> <ul style="list-style-type: none"> складати діалог (орієнтовно 12—14 реплік) відповідно до запропонованої ситуації; продемонструвати рівень обізнаності з теми, що розкривається; висловити власну думку; вжити форми мовленнєвого етикету; контролювати власне мовлення , дотримуватись літературних норм.

Відтворення прослуханого чи прочитаного тексту.

Специфічні компетенції	Субкомпетенції	Цілі оцінювання
Працює з текстом: визначає тему, основну думку, знаходить потрібну інформацію, виділяє головне, виділяє смислові частини, порівнює фрагменти, складає план прочитаного і тези.	<ul style="list-style-type: none"> Відповідає на запитання за змістом прочитаного твору. 	<p><i>Учень має бути здатним:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> продемонструвати розуміння змісту тексту, основної думки; правильно виділити смислові частини, скласти план; <ul style="list-style-type: none"> застосувати навички аналізу і самоаналізу; викласти свої думки вільно, точно і правильно в письмовій формі.
	<ul style="list-style-type: none"> Виділяє смислові частини тексту, складає план тексту. 	<p><i>Учень має бути здатним:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> правильно виділити смислові частини, скласти план; <ul style="list-style-type: none"> застосувати навички аналізу і самоаналізу; викласти свої думки вільно, точно і правильно в письмовій формі.

Розуміння та інтерпретація інформації, отриманої з прочитаного тексту.

Специфічні компетенції	Субкомпетенції	Цілі оцінювання
Аналізує художній текст, використовуючи відповідні літературознавчі терміни. Визначає тему, ідею, композицію, систему образів, розрізняє автора і того, від чийого імені ведеться розповідь, автора і ліричного героя.	<ul style="list-style-type: none"> Співвідносить проблематику класичної української літератури з актуальними проблемами сучасності. Визначає авторську позицію у творах. 	<p><i>Учень має бути здатним:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> продемонструвати розуміння значення літературознавчих термінів; пояснювати авторську позицію.
	<ul style="list-style-type: none"> Визначає тему, ідею твору, особливості композиції. 	<p><i>Учень має бути здатним:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> визначати тему, ідею твору, особливості композиції.
Дає характеристику вивченим художнім текстам і виражає власне ставлення до проблематики художнього твору, до літературних героїв/ліричних героїв; висловлює власне ставлення до них і їхніх вчинків в навчальних творчих роботах наступних жанрів: повідомлення, анотація, рецензія (відгук), реферат, есе, характеристика персонажа/літературного героя.	<ul style="list-style-type: none"> Виділяє і пояснює найбільш вражаючі фрагменти, дає власну оцінку подіям та вчинкам героїв. 	<p><i>Учень має бути здатним:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> дати власну оцінку подіям та вчинкам героїв; проаналізувати найважливіші фрагменти; написати твір, повідомлення, есе, характеристику персонажа/літературного героя.
	<ul style="list-style-type: none"> Здатний вилучити із художнього тексту інформацію про особливості українського світу на рівні символів, героїв, ритуалів, цінностей. 	<ul style="list-style-type: none"> визначати на основі тексту особливості історичного періоду; давати характеристику героям; пояснювати значення символічних образів, звичаїв.

Засвоєння і використання у власному мовленні лексики активного словникового запасу.

Специфічні компетенції	Субкомпетенції	Цілі оцінювання
Розуміє і може пояснити значення слова, вжитого в прямому і переносному значенні, відтінки значень лексичних і контекстуальних синонімів, фразеологізмів і ідіоматичних виразів.	<ul style="list-style-type: none"> Добирає з-поміж синонімів, антонімів найбільш влучні щодо контексту 	<p>Учень має бути здатним:</p> <ul style="list-style-type: none"> продемонструвати розуміння значення лексичних одиниць; добирати фразеологізми, різні за значенням.
Адекватно користується лексичними засобами української мови. Відрізняє книжну лексику від діалектної. Доречно використовує синоніми, антоніми, омоніми, слова, вжиті в переносному значенні, емоційно-експресивну лексику, архаїзми і неологізми.	<ul style="list-style-type: none"> Добирає з-поміж синонімів, антонімів найбільш влучні щодо контексту. 	<p>Учень має бути здатним:</p> <ul style="list-style-type: none"> коректно добирати відповідні пари за лексичним значенням. доцільно добирати слова відповідно до мовленнєвої ситуації. згрупувати слова за певними лексичними ознаками. логічно будувати вирази і речення. правильно співвідносити слова з певними семантичними групами.

Оформлення написаного відповідно до правил орфографії, пунктуації та граматики української літературної мови.

Специфічна компетенція	Субкомпетенції	Цілі оцінювання
Пише, дотримуючись вивчених правил орфографії, пунктуації і граматики.	<ul style="list-style-type: none"> Аналізує і систематизує вивчені в шкільному курсі мовні поняття і правила; виділяє в них подібне й узагальнює його. Здійснює самоконтроль за результатами навчальних досягнень. 	<p>Учень має бути здатним:</p> <ul style="list-style-type: none"> писати, дотримуючись вивчених правил орфографії, пунктуації і граматики;

Засвоєння основних мовних і мовленнєвих категорій української мови.

Специфічні компетенції	Субкомпетенції	Цілі оцінювання
Знаходить і коментує випадки невідповідності між вимовою і написанням. Робить фонетичний аналіз слова.	<ul style="list-style-type: none"> Аналізує і систематизує вивчені в шкільному курсі мовні поняття і правила; виділяє в них подібне й узагальнює його. 	<p>Учень має бути здатним:</p> <ul style="list-style-type: none"> розрізняти фонетичні особливості української мови, застосовувати їх на практиці.
Класифікує самостійні і службові частини мови за їх семантико-граматичними особливостями. Розуміє сутність і функції змінних і незмінних частин мови. Правильно використовує їх у власному усному і писемному мовленні.	<ul style="list-style-type: none"> Аналізує і систематизує вивчені в шкільному курсі мовні поняття і правила; виділяє в них подібне й узагальнює його. 	<ul style="list-style-type: none"> правильно конструювати нові слова та форми; доцільно використовувати слова в мовленні.
Володіє синтаксичними засобами української мови і розуміє їх роль для створення тексту. Добирає і комбінує синтаксичні засоби для висловлення власних думок залежно від мети і мовленнєвої ситуації. Використовує у власному мовленні синтаксичні синоніми залежно від очікуваного стилістичного ефекту. Володіє різноманітними способами передачі чужого мовлення.	<ul style="list-style-type: none"> Знаходить у тексті складні речення; визначає основні ознаки і структуру; правильно розставляє в них розділові знаки. 	<ul style="list-style-type: none"> вживати розділові знаки відповідно до правил пунктуації.
	<ul style="list-style-type: none"> Будує складні речення з різними видами зв'язку. 	<ul style="list-style-type: none"> вживати у мовленні складні речення різного типу; будувати речення заданої моделі.

VI. Приклади тестових завдань з української мови та літератури.

ВИДИ ЗАВДАНЬ	ПРИКЛАДИ ЗАВДАНЬ (ітеми)
I. Знання і розуміння	1. Визначте стиль поданого тексту. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь.
	2. Дайте короткі відповіді на кожне запитання до тексту.
	3. У якому рядку всі слова написано правильно? а) туманний, знаряддя, вивершений; б) кінний, старанно, гілястий; в) розява, неказаний, колосся; г) нездійснений, здоровенний, безвинний.
	4. У написанні особових закінчень дієслів допущено помилку в рядку: А дроблять, дружимо, сиплеш;; Б хочуть, спізнишся, відкриєш; В збіжать, перенесуть, стоїте; Г знайомимо, біжете, вказуєте.
	5. За жанром цей твір: А. повість; Б. поема; В. п'єса. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь.
	5. Поданий уривок з твору : а) « Катерина » Т. Шевченка; б) « Причинна » Т. Шевченка; в) « Бджола та Шершень ».
	6. « Така її доля... О Боже мій милий! » - це цитата з: а) « Наймички » Т. Шевченка; б) « Бджола і Шершень » Г. Сковороди; в) « Причинної » Т. Шевченка.
	7. Ідея « Слова о полку Ігоревім »: а) заклик до єднання для спільної боротьби проти ворогів; б) заклик до помсти половцям за напади на Русь; в) подяка Святославу за вдалий похід на половців у 1183 р.
II. Застосування	1. Доберіть до поданого тексту 2 варіанти заголовка. А) виражений одним словом. Б) виражений словосполученням.
	2. Поміркуйте: в прямому чи переносному значенні вжиті в тексті виділені слова? З кожним з виділених слів складіть і запишіть речення, в якому слово вжите в іншому, ніж у тексті, значенні.
	3. Випишіть з тексту 3 дієслова, вжуйте їх у формі майбутнього часу. Запишіть дієслова через риску.
	4. Замініть подане речення з прямою мовою на речення з непрямою мовою. Запишіть його.
	5. Вставте у поданому уривку пропущені розділові знаки.

	6. З'ясуйте, якими членом речення є виділені слова. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь.
	7. Випишіть з тексту речення, що відповідає такій характеристиці: - <i>Складне, складнопідрядне з підрядною частиною часу.</i>
	8. Висловте своє розуміння “Причинної”. Доповніть характеристику героїв. 1. Молода дівчина щиро... 2. Ця балада... 3. Козак-вірний своїй коханій...
	9. Подані іменники вживте у формі кличного відмінка. Відповіді запишіть.
	10. Визначте, кому належать подані рядки. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь. 1. Перший старший між ними пробуває Кішка Самійло, гетьман запорозький... а,б,в 2. У всякого своя доля І свій світ широкий. а,б,в 3. Всякому городу нрав і права . а,б,в а) Т.Г.Шевченко; б) слова народні; в) І.Котляревський.
	10. Відредагуйте і запишіть подані речення. А. Людина повинна багато читати. Тому що книга – джерело знань.
	11. Доповніть подані речення так, щоб утворилися: А. <i>Складносурядне.</i> В душі з роками більше милосердя ...
III. Обґрунтування (аналіз, інтеграція, синтез)	1. Доведіть чи спростуйте думку «Природа й людина — нерозривне ціле». Своє міркування запишіть у вигляді твору-роздуму (8-10 речень).
	2. Напишіть твір-розповідь з елементами опису «Моя мова» (8-10 речень).
	3. Розкажіть, яким ви уявляєте Ярему. Відповідь запишіть у вигляді окремих трьох речень.
	4. Напишіть твір-розповідь «Геніальний син свого народу Т.Шевченко» (8-10 речень).

VII. Зміст державного оцінювання.

Українська мова

I. Фонетика

Основні фонетичні одиниці: *звук, склад, такт, фраза*. Взаємодія звуків у процесі мовлення. Наголос. Слова з рухомим і нерухомим наголосом. Роль наголосу в розрізненні слів та їх форм.

II. Орфоепія

Основні правила вимови голосних і приголосних звуків та звукосполучень. Орфоепічний словник.

III. Графіка і орфографія

Мова і писемність. Співвідношення між звуками і буквами українського алфавіту. Основні принципи правопису. Типи орфограм. Написання слів разом, окремо, через дефіс.

IV. Лексикологія

Слова однозначні і багатозначні. Синоніми, типи і ряди синонімів. Антоніми. Омоніми. Активна і пасивна лексика. Українська лексика з погляду її стилістичного використання. Стилї української мови. Слова обмеженого вжитку. Фразеологія української мови.

V. Морфеміка і словотвір

Морфеміка як учення про будову слова. Типи морфем. Основа слова. Словотвір. Словотворчі засоби української мови.

VI. Морфологія

Основні відомості про частини мови, морфологічні ознаки, їхню синтаксичну роль. Вживання різних частин мови у мовленні. Основні орфограми.

VII. Синтаксис

Словосполучення

Види словосполучень. Відмінність синтаксичних словосполучень від лексичних і фразеологічних.

Просте речення

Види простих речень. Головні і другорядні члени речення. Просте ускладнене речення. Однорідні члени речення. Відокремлені другорядні члени речення: означення, обставина, додаток. Речення із звертанням і вставними конструкціями.

Складне речення

Складносурядне речення. Розділові знаки в складносурядному реченні.
Складнопідрядне речення. Типи підрядних частин. Розділові знаки в складнопідрядному реченні. Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.

Українська література

Усна народна творчість

Історико-героїчні думи: “Дума про Самійла Кішку”, “Хмельницький і Барабаш”. “Козак нетяга Фесько Ганджа Андибер”.

Історичні пісні: “Зажурилась Україна, бо нічим прожити”, “Засвистали козаченьки”, “Ой, на горі да жнеці жнуть”, “Ой наварили ляхи пива”.

Прадавня і давня українська література

Література часів Київської Русі (XI – I-ша пол. XIII ст.) (прадавня).

“Слово про похід Ігорів, Ігоря, сина Святослава, внука Олега”.

Література другої половини XIV - XVIII ст. (давня).

I. Вишенський.

“Послання до єпископів”..

Віршована література. Козацькі літописи. Драматургія.

Г.Сковорода. "Розмова, звана Алфавіт, чи буквар світу". "Всякому городу нрав і права". "Бджола і шершень".

Теорія літератури. Поглиблення і узагальнення знань учнів про байку.

Нова українська література (другої і третьої чвертей ХІХ століття)

І.П. Котляревський. "Енеїда", "Наталка Полтавка".

Терія літератури. Поняття про бурлеск та травестію.

Г. Квітка-Основ'яненко. «Маруся».

Терія літератури. Сентименталізм в українській літературі.

Т. Шевченко. Розповідь про життєвий і творчий шлях поета.

"Причинна". "Кобзар" 1840 року. "Думи мої, думи мої".

"Катерина". "Гайдамаки". "Назар Стодоля". «Наймичка». "Сон" "Кавказ". "І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм"..

Теорія літератури. Поняття літературного процесу. Періодизація української літератури. Традиції і новаторство в літературі. Типи узагальнення дійсності в художньому творі. Літературний напрям, художній метод, стиль, індивідуальний стиль письменника. Основні методи літератури. Колективний герой. Автор у творі. Поняття про історичну драму, інтермедію та вертепну драму. Поняття про силабічний вірш, бурлеск, травестію, пародію, водевіль. Байка. Притча. Гумор і сатира. Поняття про полемічну літературу. Послання. Драматичний конфлікт. Особливості композиції та засобів творення образів у драматургії. Поняття про суспільно-політичну сатиру та її засоби. Художній переклад.

Література рідного краю

Г. Вієру "Рідна мова". **М. Емінеску** "Стою на ганку".

К. Попович —Тарас Шевченко у вирі молдавської духовності.

О. Медведенко —Моя земля.

VIII. Матриця специфікацій.

<i>Область знань</i>	<i>Знання і розуміння</i>	<i>Застосування</i>	<i>Обґрунтування (аналіз, інтеграція, синтез)</i>	<i>Всього</i>
Мова	18% (12 балів)	30% (21 бал)	12% (8 балів)	60 %
Література	12% (8 балів)	20 (14 балів)	8% (7 балів)	40%
Бали	20 балів	35 балів	15 балів	70 балів
Всього	30%	50%	20%	100%

IX. Зразок тесту з української мови і літератури для IX класу.

Частина I

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання до нього.

Ще за тих часів, коли в Карпатах люди поклонялись язичницьким богам, теплої купальської ночі молодь бавилася біля яскравої ватри. А потім дівчата, співаючи, опускали в швидкі води

Черемоша барвисті вінки. Нехай пливуть до милого, хай причарують його серце навіки, хай зв'яжуть серця вірним коханням на все життя.

Однієї такої ночі дівчата плели вінки, слухаючи пісню хвиль Черемоша, ловлячи голоси ставних легінів, котрі гуляли на березі ріки.

Ось вінки і сплетені. Лунко сміючись, веселою ватагою побігли юні чарівниці до Черемоша, аби кинути вінки на воду. Пливіть, мовляв, віночки, до щасливого берега кохання!

Лише Лади, наймолодшої і найвродливішої, не було серед дівчат. Вона так захопилася збиранням квітів, що забрела далеко в ліс та й заблукала.

Злякалася Лада, опинившись сама-самісінька в нічному лісі. Почала гукати, кликати своїх подруг. Та дарма, лиш таємниче відлуння відгукувалося на її голос.

А ніч, ця чудова купальська ніч, творила в лісі справжні дива: чулися голоси якихось незнаних птахів, на галявині, що світилася феєричним сяйвом, завели свій танок лісові дівчата-мавки. А під темними кущами розквітали небачені квіти. Вони розкривали свої ніжні пелюстки і сяяли сріблясто, манили до себе, ніби обіцяючи розкрити якусь незвідану таємницю.

Нахилилася Лада, зірвала квітку, вплела до свого барвистого вінка. І сталося диво: засвітився вінок голубуватим світлом. Замість різнобарвних лісових квітів постали у вінку темно-зелені гладенькі листочки, а з-поміж них виглянули ніжно-блакитні п'ятипелюсткові квіти.

І почула дівчина тихий голос, народжений нічним вітерцем:

— Пам'ятай, Ладо, що п'ять пелюсток цієї квітки — то п'ять засад щасливого подружнього життя. Запам'ятай їх і збережи в серці своєму на все життя: перша пелюстка — то краса, друга — ніжність, третя — незабутність, четверта — злагода, п'ята — вірність. Будь щаслива!..

Замовк голос, приліг вітерець між трав лісових, стало доокруж тихо-тихо.

І тоді якась невідома сила повела дівчину через ліс. Почало благословлятися на світ. Лада опинилася на крутому березі Черемоша.

Нікого там уже не було. Молодь давно додивлялась останні сні купальської ночі по своїх оселях.

Стояла Лада над Черемошем і все вагалася: чи кидати їй цей дивний вінок у кришталеві води, чи зберегти його для себе?

Незчулася, як підійшов до неї легінь красний, торкнувся легенько рукою її плеча і мовив:

— Ти забарилася, Ладо, зі своїм вінком. Черемош його не прийме. Може, мені подаруєш той вінок?

Не промовила дівчина ні слова. Мовчки простягнула красному легіню свій вінок.

А потім гойдалися дерева, сп'яніло плив зелений ліс, і радісно шепотіли хвилі Черемоша.

Вінок упав на траву, розсипався, розрісся веселими зеленими стьожками попід кущами, глянув на світ блакитними очима квіточок.

... Довге і щасливе життя прожила з того часу Лада зі своїм судженням, а молодь відтоді плете вінки з барвінку, аби не переводилося на нашій землі щасливе і вірне кохання.

А от обізнані люди з давнини і донині лікують барвінком серцеві недуги, бо люблячим серцем народжена ця ніколи не в'януча рослина.

Та хіба тільки серце?..

За народною легендою

№ завдання.	Завдання(Item)	Оцінювання (Scor)
1.	Визначте стиль поданого тексту. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь. А. Художній Б. Публіцистичний В. Науковий	L 0 1

	Г. Офіційно – діловий Г. Розмовний	
2.	<p>Дайте короткі відповіді на кожне запитання до тексту.</p> <p>А. Що означають п'ять пелюсток барвінку?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Б. Як називається свято, про яке йде мова у тексті?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>В. Що лікують за допомогою барвінку?</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p>
3.	<p>Доберіть до поданого тексту 2 варіанти заголовка.</p> <p>А) виражений одним словом</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Б) виражений словосполученням.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>
4.	<p>Поміркуйте, що означає вислів : зажити великої слави. Дайте відповідь, склавши 3 речення за поданим початком.</p> <p>1. Зажити великої слави</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>2. Зажити великої слави</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>3. Зажити великої слави</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>2</p> <p>4</p> <p>6</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p> <p>3</p>
5.	<p>Замініть подане речення з прямою мовою на речення з непрямою мовою. Запишіть його .</p> <p>Щасливі роки, проведені з пані де Варан, знову воскресли в його пам'яті, і він сказав: «Ах! Та це ж барвінок розцвів!»</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>1</p> <p>2</p>
6.	<p>У якому рядку всі слова написано правильно:</p> <p>а) Харків, радість, голці;</p> <p>б) інший, кавказький, вишень;</p> <p>в) мазь, дончин, тмянний;</p> <p>г) їдальня, ненчин, плаский.</p>	<p>L</p> <p>0</p> <p>2</p>

7.	<p>Вставте у поданому уривку пропущені розділові знаки.</p> <p>Нев’януча зелень барвінку та його витривалість у різних умовах привернули до себе увагу ще в середньовіччя. Рослині приписували чудодійну силу вважали її символом вічності і незрадливості. В часи коли панували марновірство барвінок вважали талісманом який оберігає від диявольської сили від усякої нечисті та від злих відьомських чарувань. Барвінок вішали над входними дверима дому і ніколи не викидали на смітник а тільки у воду щоб він не загинув від спраги.</p> <p>Барвінок розводять у садах та парках як декоративну рослину причому виведені сорти мають золотисті та сріблясті листки а також пухнасті (махрові) квіти. Ця вічнозелена рослина має стебло до 60 сантиметрів завдовжки що лежить на землі. Листки супротивні еліпсоподібні, блискучі, квітки темно-голубі, одиничні, на ніжках. Цвіте на весні і на початку літа (у травні–червні).</p>	<p>L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9</p>
8.	<p>З’ясуйте, яким членом речення є виділені слова. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь.</p> <p>1. А потім дівчата, співаючи, опускали в швидкі води Черемоша барвисті вінки. а, б, в</p> <p>2. Нікого там уже не було. а, б, в</p> <p>3. Ти забарилася, Ладо, зі своїм вінком. а, б, в</p> <p>а) додаток б) відокремлена обставина в) присудок</p>	<p>L 0 1 2 3</p>
9.	<p>Випишіть з тексту речення, що відповідає такій характеристиці: - <i>складне, безсполучникове речення.</i></p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L 0 3</p>
10.	<p>Напишіть твір-розповідь з елементами роздуму про важливість знання людиною цілющих властивостей рослин і збереження їх для майбутніх поколінь(8-10 речень).</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>L/0/1/2 0/1/2 0/1/2/3 0/1</p>

Частина II

Прочитайте уважно текст і виконайте завдання до нього.

В о з н и й. Изложенний в отвітних річах твоїх резони суть - тее-то як його - для любові ничтожні. Уязвленне частореченною любовію серце, по всім божеським і чоловічеським законам, не взираєть ні на породу, ні на літа, ні на состояніє. Оная любов все - тее-то як його - ровняєть. Рци одно слово: "Люблю вас, пане возний!" - і аз, вишеупом'янутий, виконаю присягу о вірном і вічном союзі з тобою.

Н а т а л к а. У вас єсть пословица: "Знайся кінь з конем, а віл з волом"; шукайте собі, добродію, в городі панночки; чи там трохи єсть суддівен, писарівен і гарних попівен? Любую вибирайте... Ось підіть лиш в неділю або в празник по Полтаві, то побачите таких гарних, що і розказати не можна.

В о з н и й. Бачив я многих - і ліпообразних, і багатих, но серце моє не імієть - тее-то як його - к ним поползновения. Ти одна заложила ему позов на вічні роки, і душа моя ежечасно волаєть тебе і послі нишпорной даже години.

Н а т а л к а. Воля ваша, добродію, а ви так з-письменна говорите, що я того і не зрозумію; та і не вірю, щоб так швидко і дуже залюбитись можна.

В о з н и й. Не віриш? Так знай же, що я тебе давно уже - тее-то як його - полюбив, як тільки ви перейшли жити в нашеє село. Моїх діл околичности, возникающіі із неудобних обстоятельств, удерживали соділати признаніє пред тобою; тепер же, читая - тее-то як його - благость в очах твоїх, до формального определенія о моеї участі, открой мні, хотя в терміні, партикулярно, резолюцію: могу лі - тее-то як його - без отсрочок, волокити, проторов і убитков получитьи во вічноє і потомственное владініє тебе - движимое і недвижимое імініє для душі моеї - з правом владіти тобою спокойно, безпрекословно і по своєй волі - тее-то як його - розпоряджать? Скажи, говори, отвічай, отвітствуй, могу лі бить - тее-то як його - мужем пристойним і угодним душі твоєї і тілу?

Н а т а л к а (співає).

Видно шляхи полтавськїі і славну Полтаву,
Пошануйте сиротину і не вводьте в славу.
Не багата я і проста, но чесного роду,
Не стиджуся прясти, шити і носити воду.
Ти в жупанах і письменний, і рівня з панами,
Як же можеш ти дружиться з простими дівками?
Єсть багацько городянок, вибирай любую;
Ти пан возний - тобі треба не мене, сільськую.

1.	Поданий уривок з твору : а) "Енеїда" І.Котляревського; б) «Наталка Полтавка» І.Котляревського; в) «Причинна» Т.Шевченка	L 0 2
2.	Жанр «Наталки Полтавки» : а) травестійно-бурлескна поема; б) п'єса ; в) героїчна пісня.	L 0 2
3.	Головна героїня твору «Наталка Полтавка»: а) бідна дівчина Наталка з Полтави; б) Маруся; в) Ганна .	L 0 2
4.	Співвіднесіть героїв і назви творів, з яких вони взяті. Обведіть кружечком відповідну букву.	L 0

	1. Наталка Полтавка А-Б А. «Наталка Полтавка» 2. Еней А-Б 3. Петро А-Б Б. «Енеїда» 4. Турн А-Б 5. Виборний А-Б 6. Тетерваковський А-Б	1 2 3 4 5 6
5.	“ Моє багатство єсть моє добре ім'я ”-це цитата з: а) «Енеїди» І. Котляревського; б) «Наталки Полтавки» І. Котляревського; в) “Назар Стодоля ” Тараса Шевченка.	L 0 2
6.	Доповніть характеристику героїв п'єси «Наталка Полтавка». 1. Петро постає перед нами людиною надзвичайно _____. Він щиро _____ Наталку, готовий _____ _____ для подолання перешкод на шляху до їхнього щастя: він їде _____. Від'їжджаючи, він _____ у вірності Наталки . 2. Наталка хоч і _____ дівчина, та вона дуже _____, допомагає всім селянам, її всі _____. Полтавка відмовляє всім залицальникам і залишається _____ своєму коханому.	L 0 1 2 0 1 2
7.	Чи згодні ви з думкою, що Наталка Полтавка - це образ ідеальної дочки? Відповідь запишіть у вигляді тексту - 5 речень. _____ _____ _____	L 0 1 2 3 4 5 6

X. Схема оцінювання тесту з української мови і літератури.

Тестові завдання	Можливі варіанти відповідей	Схема оцінювання
Частина І		
1. Визначте стиль поданого тексту. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь.	А	1 б.-за умови правильної відповіді.
2. Дайте короткі відповіді на кожне запитання до тексту.	А. П'ять пелюсток цієї квітки — то п'ять засад щасливого подружнього життя. Б. У тексті йде мова про свято Івана Купала. В. За допомогою барвінку лікують серцеві недуги.	Всього 6 б.- по 2 б. за кожне речення: 1б.-зміст, 1б.-грамотність.

3. Доберіть до поданого тексту 2 варіанти заголовка.	А. Лада Б. Хрещатий барвінок	Всього 3 б.- 1б. за варіант А.+ 2 б. за варіант Б.
4. Поміркуйте, що означає вислів : зажити великої слави . Дайте відповідь, склавши 3 речення за поданим початком.	1. Зажити великої слави-так казали про козаків-героїв. 2. Зажити великої слави означає здобути велику повагу інших людей. 3. Зажити великої слави означає здійснити подвиг в ім'я Батьківщини.	Всього -9 б. 6 б.- по 2 б.за кожне речення(2x3=6)+3б.-по 1 б. за грамотність кожного речення).
5. Замініть подане речення з прямою мовою на речення з непрямою мовою. Запишіть його .	Щасливі роки, проведені з пані де Варан, знову воскресли в його пам'яті, і він сказав, що то ж це ж барвінок розцвів!	2б.- 1б.-за правильно трансформоване речення+ 1 б. за грамотність.
6. У якому рядку всі слова написано правильно:	а) Харків, радість, голці;	2 б.- за умови правильної відповіді
7. Вставте у поданому уривку пропущені розділові знаки.	Нев'януча зелень барвінку та його витривалість у різних умовах привернули до себе увагу ще в середньовіччя. Рослині приписували чудодійну силу, вважали її символом вічності і незрадливості. В часи, коли панували марновірство, барвінок вважали талісманом, який оберігає від диявольської сили, від усякої нечисті та від злих відьомських чарувань. Барвінок вішали над входними дверима дому і ніколи не викидали на смітник, а тільки у воду, щоб він не загинув від спраги. Барвінок розводять у садах та парках як декоративну рослину, причому виведені сорти мають золотисті та сріблясті листки, а також пухнасті (махрові) квіти. Ця вічнозелена рослина має стебло до 60 сантиметрів завдовжки, що лежить на землі. Листки супротивні, еліпсоподібні, блискучі, квітки темно-голубі, одиничні, на ніжках. Цвіте на весні і на початку літа (у травні–червні).	Всього –9 б. 9б.- 0 пом. 8 б.- 1 пом. 7 б.- 2 пом. 6б.-3 пом. 5б.-4 пом. 4 б.-5 пом. 3б.-6 пом. 2 б.- 7 пом. 1б.-8 пом. 0 б.- 9 пом.
8. З'ясуйте, якими членами речення є виділені слова. Обведіть кружечком букву, що позначає правильну відповідь.	1.б) 2.а) 3.в)	3 б .- по 1б. за кожну правильну відповідь
9. Випишіть з тексту речення, що відповідає такій характеристиці:...	Замовк голос, приліг вітерець між трав лісових, стало доокруж тихо-тихо.	3б.-за умови правильної відповіді.
10. Напишіть твір-розповідь з елементами роздуму про важливість знання людиною цілющих властивостей	Кожна людина мріє про якісь особливі свої властивості. Хто з нас не намагався чимось виділитися з-посеред інших людей? А чи знаємо ми про цілющі властивості рослин?	Всього - 8 б. 1)2 б.- за правильність побудови тексту-розповіді і наявність елементів роздуму.

<p>рослин і збереження їх для майбутніх поколінь(8-10 речень).</p>	<p>Не всі, на жаль. А про це потрібно знати. Бо у будь-який момент нам це може знадобитися. Ми не знаємо, де впадемо, чи зможе вчасно прийти медична допомога. Тому так важливо знати властивості рослин.</p>	<p>1 б.- за незначні порушення. 0 б.- невідповідність типу тексту. 2) 2 б.- відповідність темі тексту. 1 б.-порушення у розкритті теми. 0 б.-невідповідність темі. 3) 3 б.-за грамотність. 3 б.-жодної помилки. 2б.-1-2 пом. 1 б.-3-5 пом. 0 б.- 6 пом.і більше 4) 1 б.-за відповідність обсягу твору.</p>												
<p>Частина II</p>														
<p>1. Поданий уривок з твору .</p>	<p>б) «Наталка Полтавка» І.Котляревського;</p>	<p>2 б.- за умови правильної відповіді</p>												
<p>2. Жанр «Наталки Полтавки» .</p>	<p>б) п'єса</p>	<p>2 б.- за умови правильної відповіді</p>												
<p>3. Головна героїня твору «Наталка Полтавка»:</p>	<p>а) бідна дівчина Наталка з Полтави;</p>	<p>2 б.- за умови правильної відповіді</p>												
<p>4. Співвіднесіть героїв і назви творів, з яких вони взяті. Обведіть кружечком відповідну букву.</p>	<table border="0"> <tr> <td>1.Наталка Полтавка</td> <td>А</td> </tr> <tr> <td>2. Еней</td> <td>Б</td> </tr> <tr> <td>3. Петро</td> <td>А</td> </tr> <tr> <td>4. Турн</td> <td>Б</td> </tr> <tr> <td>5. Виборний</td> <td>А</td> </tr> <tr> <td>6. Тетерваковський</td> <td>А</td> </tr> </table>	1.Наталка Полтавка	А	2. Еней	Б	3. Петро	А	4. Турн	Б	5. Виборний	А	6. Тетерваковський	А	<p>6 б.- по 1 б. за кожен правильну відповідь</p>
1.Наталка Полтавка	А													
2. Еней	Б													
3. Петро	А													
4. Турн	Б													
5. Виборний	А													
6. Тетерваковський	А													
<p>5. “ Мое багатство есть мое добре ім'я ” -це цитата з:</p>	<p>б) «Наталки Полтавки» І. Котляревського;</p>	<p>2 б.- за умови правильної відповіді</p>												
<p>6.Висловте своє розуміння образів п'єси «Наталка Полтавка». Доповніть характеристику героїв.</p>	<p>1. Петро постає перед нами людиною надзвичайно благородною. Він щиро покохав Наталку, готовий до дій для подолання перешкод на шляху до їхнього щастя: він іде на заробітки. Від'їжджаючи, він не сумнівається у вірності Наталки .</p> <p>2. Наталка хоч і проста селянська дівчина, та вона дуже чуйна, добра, допомагає всім селянам, її всі люблять. Полтавка відмовляє всім залицяльникам і залишається вірною своєму коханому.</p>	<p>Всього – 4 б. 2б.- по 1 б. за кожне вірно доповнене речення +по 1 б.-за грамотність.</p>												

7. Чи згодні ви з думкою, що Наталка Полтавка - це образ ідеальної дочки?	Я згоден, що Наталка Полтавка-ідеальна дочка. Вона ніколи не перечить матері. Дівчина дуже вихована, ніколи нікому поганого слова не скаже. Вона добре знає, хто вона і якого роду. В наш час таких людей мало.	Всього 6 балів: по 1 б. за кожне речення + 1.6 за грамотність тексту.
---	---	---

Всього – 70 балів.

XI. Бібліографія

1. Базовый куррикулум. Нормативные документы. В.Гуцу. Кишинев, 1997.
2. Куррикулум з української мови і літератури (V-IX класи). Нікітченко А., Кожухар К., Туницька М., . Кишинів – 2006.
3. Модернізований Куррикулум з української мови і літератури (V-IX класи). Нікітченко А., Кожухар К., Туницька М., та інш. Кишинів – 2010.
4. Ghid de implementare a curriculumului modernizat. Українська література. Українська мова. К. Kojuhar, A. Nikitcenko, L. Rokițika. Chișinău, 2007.
5. Ghid de implementare a curriculumului modernizat. Українська література. Українська мова. К. Kojuhar, A. Nikitcenko. Chișinău, 2011.
6. Бугайко Е., Бугайко Ф. Українська література в середній школі: Курс методики. – К.: Рад. школа, 1962.
7. Беляєв О.М. Сучасний урок української мови. К.: Рад. шк., 1981.
8. Беляєв О.М., та ін. Методика українського правопису. К.: Рад. шк., 1984.
9. Ващенко Г. Загальні методи навчання. – К.: Українська видавнича спілка, 1997.
10. Головащук С. Українське літературне словживання. – К., 1995.
11. Горпинич В.О. Будова слова і словотвір. К., Рад. шк., 1977.
12. Горяний В.Д. Синтаксис односкладних речень. К.: Рад. шк., 1984.
13. Історія української літератури ХХ ст.- К.: Либідь, 1998.
14. Кващук А.Г. Синтаксис складного речення. К.: Рад. шк., 186.
15. Павличко С. Теорія літератури. – К., 2002.
16. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середній школі. – К.: Ленвіт, 2000.
17. Петров Н. Очерки истории украинской литературы XIX столетия. – К., 1884.
18. Плиско К.М. Організація сучасного уроку мови, його спостереження й аналіз. Харків, 1990.
19. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування.-Львів, 2001.
20. Степанишин Б. Викладання української літератури в школі. – К.: Проза, 1995.
21. Сухомлинський В. Щоб душа не була пустою// Вибрані твори: У 5 т. – К.: Рад. школа, 1976-1977.-Т.5 .